

ENCICLOPEDIA CUNOAȘTERII
PLANETA NOASTRĂ
PĂMÂNT

Traducere din limba engleză: Marcela Gheorghiu

București, 2024

Cuprins

Munți, păduri și alte ecosisteme

Uimitorul Pământ	7
Munții majestuoși	8-9
Tipuri de munți	10-11
Magnificii munți	12
Lanțuri muntoase celebre	13
Alte forme de relief de pe Pământ	14
Podișuri: câmpii mai înalte	15
În adâncul văilor	16-17
Străbătând câmpiile	18-19
Ecosistemul nostru	20
Pădurile: nu doar o colecție de copaci	21
Păduri temperate	22-23
Păduri veșnic verzi	24
Păduri de foioase	25
Taiga	26-27
Vegetația în Antarctica	28
Pajiști	29
Pajiști temperate	30
Rostogolindu-se în deșerturi	31
Supraviețuitorii deșertului	32
Tundră fără copaci	33
Defrișare și conservare	34-35

Minunile naturii

Ce sunt minunile naturii?	37
Marele Canion	38-39
Marea Barieră de Corali	40-41
Pădurea Amazoniană	42-43
Cascada Iguazu	44-45
Vârful Everest	46-47
Aurore sau lumini polare	48-49

Marea Moartă	50-51
Cascada Victoria	52-53
Muntele Kilimanjaro	54-55
Pădurea de mangrove Sundarbans	56-57
Peștera uriașă de cristal	58-59
Insulele Galapagos	60-61
Marea Gaură Albastră	62-63
Golful Ha Long	64-65

Oceane și corpuri de apă

Marele ocean	67
Ce este un ocean?	68-69
Îndepărtarea straturilor	70-71
Cele cinci oceane majore	72-73
Viața în ocean	74-75
Oceanul în mișcare	76-77
Importanța oceanelor	78
Surse de apă	79
Splendidele mări	80-81
Înapoi la istorie	82-83
Mari fluvii	84-85
Fluvii faimoase	86-87
Cascade	88
Mici corpuri de apă	89
Lacuri naturale	90-91
Lacuri artificiale	92-93
Încălzirea globală	94-95

Roci și minerale

O planetă stâncoasă	97
Ce sunt rocile?	98-99
Roci magmatice	100-101
Exemple de roci magmatice	102-103
Roci sedimentare	104-105
Exemple de roci sedimentare	106-107

Roci metamorfice	108-109
Cuarțit	110
Marmură	111
Cristale și pietre prețioase	112-113
Solul	114-115
Intemperii, eroziune și conservare	116-117
Minerale	118
Gruparea mineralelor	119
Elemente native	120-121
Sulfuri	122
Sulfați	123
Alte grupuri de minerale	124-125
Vulcani și cutremure	
Dezastre naturale	127
Ce este un vulcan?	128
Cum se formează vulcanii?	129
Părțile unui vulcan	130-131
Categorii și tipuri de vulcani	132-133
Tipuri de vulcani	134
Vulcani compoziți	135
Vulcani scut	136
Caldere	137
Domuri de lavă	138
Marea erupție	139
Erupțiile mortale din istorie	140-141
Cercul de Foc al Pacificului	142-143
Cutremure și groază	144-145
Studiul cutremurelor	146-147
Urmările cutremurelor	148
Cutremure celebre	149
Cutremurele: studiu de caz	150-151
Valuri devastatoare	152-153
Măsuri de siguranță	154-155

Vreme și climă

Frumoasă vreme, nu-i așa?	157
Ce este vremea?	158-159
Atmosfera: aerul de acolo	160
Curenți	161
Ce este clima?	162-163
Tipuri de climă	164-165
Zone climatice	166-167
Anotimpuri	168-169
Oceane și continente	170
Circuitul apei	171
Formarea norilor	172-173
Precipitații	174-175
Ceață și negură	176-177
Vreme extremă	178
Taifunuri și tornade	179
Uragane și cicloane	180-181
Prognoza meteo	182-183
Schimbări climatice	184-185
Dicționar	186-190
Credite foto	191-192

Cascada Iguazu

Cascada Iguazu are o serie de cataracte pe fluviul Iguazu la granița cu Argentina și Brazilia. Cascada arată ca o potcoavă alungită care se întinde pe 2,7 kilometri. Este de trei ori mai lată decât cascada Niagara, din America, și semnificativ mai lată decât cascada Victoria, din Africa. Cascada Iguazu a primit numele din guarani și înseamnă „apă mare”. Sunt multe insule stâncoase și împădurite pe marginea abruptă peste care se prăvălește fluviul Iguazu. Acestea împart cascada în aproximativ 275 de cascade separate care variază ca înălțime.

Localizare

Cascada Iguazu este cel mai mare sistem de acest tip de pe Pământ. Fluviul Iguazu își are originea lângă orașul Curitiba, Brazilia, și se divide în Iguazu de Sus și Iguazu de Jos. Fluviul curge mai ales prin Brazilia, dar două treimi din cascadă se află în partea argentiniană. Fluviul Iguazu se întâlnește cu râul San Antonio și apoi formează granița dintre Argentina și Brazilia.

Formare

Cascada Iguazu s-a format în urma unei erupții vulcanice care a creat o crăpătură mare pe suprafața terestră. Această erupție a inundat regiunea cu lavă bazaltică ce a acoperit deșertul existent aici cu milioane de ani în urmă. Au existat mai multe etape ale acestui flux de lavă. Baza cascadei s-a format din interstratificarea bazaltului și a gresiei. Cascada se formează de-a lungul unei deschideri largi unde fluviul Iguazu curge spre vest și apoi spre nord, prăbușindu-se peste marginea Podișului Parana, înainte să-și continue cursul printr-un canion.

Caracteristici

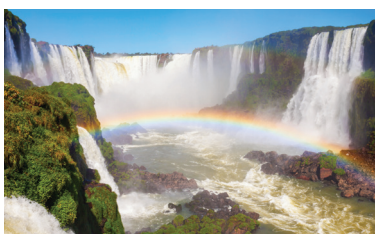
Cascada Iguazu este un sistem care reprezintă 2,7 kilometri din fluviul Iguazu, care are pe tot parcursul său 275 de căderi de apă, cu înălțimi de aproape cinci metri. Țările care au acces la fluviul Iguazu sunt Brazilia, Argentina și Paraguay.

Cascada Iguazu are cel mai mare debit mediu anual dintre toate cascadele din lume. Acesta poate ajunge la aproape 200 de metri pe secundă, una dintre căderile de apă cele mai spectaculoase ale cascadei fiind numită „Gâtul Diavolului”.

Este o prăpastie în forma literei U, în care 14 cascade plonjează de la mai bine de 10 metri înălțime. Aceasta marchează granița dintre Brazilia și Argentina. Lățimea ei este de 2 682 de kilometri, fiind cea mai lată din lume.

Este uimitor!

Uneori, în cascadă se formează un curcubeu, datorită refracției luminii în ceața provocată de apa tunătoare.

◀ Un curcubeu apare în cascada Iguazu.

Ecologie

Regiunea cascadei Iguazu are o vegetație variată și bogată. Ea prezintă plante de la soiul semifoios la cel tropical. Plante care cresc doar în apă curgătoare se întâlnesc pe marginile cascadei. O specie de plante comună și specifică zonei este „Palo de Rosa” sau batonul roz (un copac de dimensiuni reduse, mereu verde). Este numit „roz” datorită culorii lemnului. O altă specie comună zonei este palmierul. Alte plante specifice zonei sunt orhideele. În orice caz, nu trebuie sub nicio formă să uităm de ceiba cu floarea lui roșie, care a devenit floarea națională a Argentinei. Plantele cresc în moduri contrastante, spre exemplu, bambusul crește lângă palmier, iar mușchiul lângă liane și begonii.

În jurul cascadei Iguazu întâlnim o faună abundentă. Cele mai des întâlnite sunt iguanele. Animale precum ocelotul (mamifer carnivor din familia Felidelor), jaguarul, căprioara, tapirul și alte animale mici sunt, de asemenea, întâlnite aici.

Există în jur de 450 de soiuri de păsări; tucanul, coțofana, papagalul sau nagățul sunt întâlnite în această regiune. Aici există specii diferite de pești, printre care somonul auriu și pisica-de-mare.

▲ Iguanele sunt șopârle mari, cu o lungime de aproximativ 1,8 metri și care cântăresc în jur de 11 kilograme.

Ce este atât de special?

Cascada Iguazu este una dintre cele mai frumoase căderi de apă din lume, hipnotizând toți vizitatorii. Primăvara și toamna sunt cele mai potrivite perioade pentru a vizita această minune a naturii. Iarna, nivelul apei atinge valori minime, iar vara, atmosfera este una extrem de umedă și fierbinte. Pe perioada sezonului ploios, din noiembrie până în martie, debitul cascadei poate atinge 12 750 m³ pe secundă. Și cascada Iguazu a fost inclusă în Patrimoniul Mondial UNESCO.

▼ Pasarela din apropierea cascadei Iguazu îi ajută pe turiști să aibă o vedere mai bună asupra acestei minuni a naturii.

Vârful Everest

Vârful Everest, cunoscut ca Sagarmatha în Nepal și Chomolungma în Tibet, este cel mai înalt vârf muntos din lume. El face parte din lanțul muntos Himalaya, de pe continentul asiatic. Tenzing Norgay, din Nepal, și Edmund Hillary, din Noua Zeelandă, sunt primii oameni care au ajuns în vârful acestui munte măreț, în 1953. Everestul se ridică la o înălțime de 8 850 de metri deasupra nivelului mării.

Localizare

Masivul Everest se înalță la granița dintre Tibet și Nepal. Face parte din lanțul muntos Mahalangur, aflat în Podișul Tibet, cunoscut ca Qing Zang Gaoyuan. În partea nepaleză, vârful Everest face parte din Parcul Național Sagarmatha, aflat în districtul Solukhumbu. În partea tibetană se află în ținutul Tingri din regiunea Xigaze.

Este uimitor!

Anul 1974 este considerat un „an nebun”, pentru că nimeni nu a îndrăznit să escaladeze masivul Everest, ceea ce este foarte rar.

◀ Imaginea arată coliziunea dintre plăcile tectonice și înălțarea lanțului Himalaya.

Formare

Lanțul muntos himalayan s-a format în urma coliziunii dintre Placa Indiană și cea Eurasiatică. Această mișcare a început cu aproximativ 50 de milioane de ani în urmă și continuă și în prezent. În urmă cu 250 de milioane de ani exista un singur continent, Pangeea. Acest hipercontinent s-a rupt treptat și a format continentele care există astăzi. Se crede că, în urmă cu 70 de milioane de ani, Placa Indo-Australiană s-a deplasat la nord înspre Placa Eurasiatică, destul de repede, cu 15 centimetri pe an. Exista atunci un ocean numit Thetis care a dispărut în întregime. În prezent, Placa Indiană continuă să se deplaseze spre Podișul Tibet. De aceea, acesta este forțat să se ridice și, uimitor, înălțimea masivului Everest crește, în medie, cu patru milimetri pe an.

Climă

Clima pe masivul Everest nu este deloc propice vieții, deoarece temperatura este, de obicei, sub punctul de îngheț. În luna iulie, aceasta este în jur de -19°C . În ianuarie, temperatura medie variază între -37°C și -60°C . Fluctuațiile de temperatură și furtunile sunt cât se poate de obișnuite. Ninsorile sunt frecvente, iar viscolul puternic mătură zona. Aceste vânturi puternice sunt periculoase pentru alpiști, care trebuie să fie suficient de puternici pentru a face față unei eventuale avalanșe. Și frigul generat de vânt pătrunde prin îmbrăcămintea protectoare, punându-i în pericol de **îngheț**.

Geologie

Masivul Everest cuprinde multiple straturi de roci pliate. Rocile de la nivelul inferior sunt roci metamorfice, ca șisturile și gnausul – o rocă metamorfică compusă din cuarț, feldspat și mică. Doar pe vârful acestora se găsesc roci magmatice. Tot la înălțime se găsesc și rocile sedimentare. Din cauza coliziunii plăcilor tectonice, calcarul a fost împins în sus, formând, în vârf, o bandă proeminentă de roci galbene. Vârful este acoperit cu zăpadă tot timpul anului.

Expediții și aventuri

Încă de la descoperire, oamenii au fost tentați să ajungă pe vârful Everest. În 1856, specialiștii britanici în geodezie au stabilit faptul că Everestul era cel mai înalt vârf din lume. În ciuda faptului că primii care au escaladat vârful au fost Tenzing Norgay și Edmund Hillary, mulți înaintea lor au încercat să urce până în vârf; de exemplu, George Mallory și Andrew Irvine au făcut prima tentativă în 1924. Mai multe expediții faimoase s-au făcut pe Everest:

- 1963: James Whittaker, primul american care a ajuns pe Everest
- 1970: expediția japonezului Yuichiro Miura
- 1988: expediția primei femei, Lydia Bradey, din Noua Zeelandă
- 1995: Constantin Lacătușu a fost primul român care a cucerit Everestul
- 2009: șerpașul nepalez Appa și-a depășit propriul record, escaladând vârful pentru a 19-a oară
- 2010: Jordan Romero, un american în vârstă de 13 ani, a devenit cel mai tânăr alpinist

◀ Vârful este situat între Tibet și Nepal.

Oameni extraordinari

Când, la vârsta de 80 de ani, japonezul Yuichiro Miura a escaladat pentru a treia oară Everestul, el a devenit cel mai bătrân om care urcat pe acest vârf muntos. A făcut-o în ciuda faptului că avea vechi probleme cu inima.

◀ Yuichiro Miura a escaladat Everestul la vârsta de 70 și de 75 de ani.

Ce este atât de special?

Ca urmare a coliziunii continue dintre plăci, Everestul crește câțiva milimetri în fiecare an. Cantitatea de oxigen existentă pe masiv este foarte mică. Aceasta reprezintă circa o treime din cantitatea de oxigen existentă la nivelul mării. Cantitatea scăzută de oxigen se datorează presiunii atmosferice scăzute, ceea ce creează un disconfort în timpul urcușului. Practic, timpul de urcare a muntelui este limitat, deoarece curentul puternic plutește aproape de vârf tot timpul anului. Viteza vântului ajunge până la 321 km/h. **Avalanșele** sunt un fapt obișnuit și pun probleme alpiștilor.

Cele mai multe urcușuri se întreprind în luna mai. Singura persoană care a escaladat cu succes acest munte în toate cele patru anotimpuri este Kushang Sherpa, instructor la Institutul de Alpinism Himalayan. Câteva animale pot supraviețui în regiunile înalte ale muntelui. În orice caz, unele dintre ele sunt unice: păianjenul săritor, gășca cu cap dungat și stâncuța alpină.

▲ Stâncuța alpină face parte din familia Corvide.

Aurore sau lumini polare

Aurorele sunt minuni spectaculoase ale naturii. Acestea sunt vizibile pe cer aproape de poli. Ele sunt unde de lumină în culori strălucitoare vizibile noaptea pe cer, mai aproape de poli magnetici ai Pământului, în special la latitudini mai mari. În emisfera nordică, fenomenul poate fi observat în țări, în mod obișnuit, apropiate de Cercul Polar, precum Canada, Alaska, Islanda, Groenlanda, Norvegia, Suedia și Finlanda. În emisfera sudică, fenomenul poate fi observat din Antarctica.

Aurorele

În emisfera nordică, fenomenul este numit aurora boreală sau „luminile Nordului”, pe când în cea sudică este numit „aurora australă” sau „luminile Sudului”. Aceste unde de lumină pot avea diferite culori, precum roșu, galben, verde, albastru și violet. Luminile apar sub mai multe forme, de exemplu, petice sau nori de lumină împrăștiați, arcuri sau draperii ondulate care luminează cerul cu o strălucire nepământească.

Unde și când apar luminile Nordului?

Luminile polare apar între latitudinile de la 60° la 75° și la altitudini în jur de 100 de kilometri. Ele pot apărea însă oriunde, la 80-250 de kilometri de scoarța terestră. Pot fi vizibile de la apus până în zori, dar cel mai bun moment este în jurul orei 2 noaptea.

În emisfera nordică, zona aurorei se extinde de-a lungul coastei nordice a Siberiei, Scandinavia, Islanda și extremitatea sudică a Groenlandei, nordul Canadei și Alaska. În emisfera sudică, se întinde peste Antarctica sau Oceanul Sudic.

Cum se formează aurorele?

Aurorele se formează atunci când particulele încărcate electric de la Soare, în timpul unei erupții solare, penetrează **câmpul magnetic** și intră în coliziune cu atomii și moleculele din atmosfera terestră. Această coliziune produce nenumărate explozii de lumină numite fotoni, care alcătuiesc aurora. Variațiile de culoare sunt posibile datorită tipurilor de particule care intră în coliziune. Atmosfera terestră este alcătuită, predominant, din oxigen și nitrogen. Când particulele solare urcă în atmosfera terestră, acestea se ciocnesc cu atomii celor două elemente. În acest moment, acestea elimină **electronii** și lasă în urmă **ionii**. În schimb, ionii elimină radiații la variate lungimi de undă și formează diverse culori. Coliziunile dintre particulele solare și oxigen creează lumina roșie sau verde și, în același fel, coliziunea cu nitrogenul formează verdele și violetul.

◀ Câmpul magnetic al Pământului cu vânt solar

În realitate

Amestecul de oxigen și nitrogen produce violetul, rozul și lumina albă. De asemenea, aceste două gaze emit lumina ultravioletă, care nu este vizibilă cu ochiul liber. Camerele speciale amplasate pe sateliți o pot detecta. Cercetătorii pot folosi diferite culori pentru a afla, de exemplu, nivelul de energie al electronilor care bombardează atmosfera terestră creând aurora.

Este uimitor!

Nu există două imagini luminoase la fel. Culorile și modelele sunt întotdeauna diferite. Există ideea că luminile se sting doar în anumite momente. Altfel, dimpotrivă, ele sunt prezente mereu. Doar condițiile de pe cer se schimbă, făcându-le vizibile.

Luminile polare

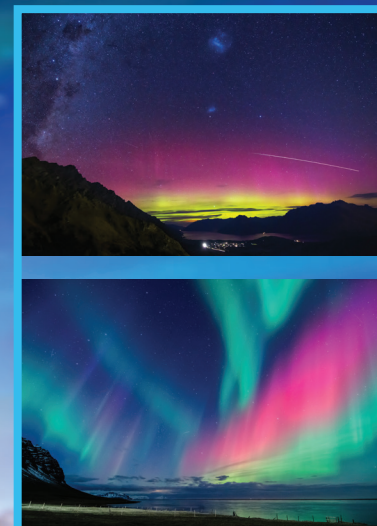
Luminile polare sunt subiect de mituri și povești în întreaga lume, deoarece oamenii au încercat întotdeauna să dea un sens celor observate. Luminile polare nu erau întotdeauna legate de zei sau de lucruri pozitive. Locuitorii Franței și Italiei considerau aceste lumini ca fiind de rău augur. Când cerul, vizibil deasupra insulelor britanice, a părut să devină roșu, cu câteva săptămâni înaintea declanșării Revoluției Franceze, locuitorii au considerat că a fost un semn al violențelor care aveau să vină. Japonezii, pe de altă parte, asociază luminile polare cu norocul.

◀ Sateliții pot înregistra imagini cu acest fenomen uluitor, deoarece luminile polare se văd clar din spațiu.

Aurora australă

Aurora australă sau „luminile Sudului” apar în jurul polului magnetic sudic. Fenomenul poate fi văzut din Antarctica. Totuși, cel mai bine se vede din Hobart, capitala Tasmaniei, și din extremitatea sudică a Noii Zeelande. Spiralele din auroră oglindesc uneori imagini de la poli. În orice caz, acest lucru se întâmplă doar când este toamnă sau iarnă în Antarctica și vară în emisfera nordică.

▲ Luminile Nordului sunt mai faimoase doar pentru că sunt mai accesibile, în vreme ce omoloagele lor din Sud sunt mai puțin vizibile turiștilor.

Ce este atât de special?

Este interesant de știut că acest fenomen poate fi întâlnit și pe alte planete ale Sistemului Solar. Aurore apar pe Jupiter, Saturn, Uranus și Neptun. În mod obișnuit, acestea sunt ca un amestec de galben și verde, dar și culori ca albastru, roșu sau violet sunt, de asemenea, ceva obișnuit. Stația Spațială Internațională este situată la aceeași altitudine cu a luminilor polare. De aceea, astronauții pot vedea luminile din locul în care se află. Un verde-gălbui palid este cea mai des întâlnită culoare în auroră, fiind produsă de moleculele de oxigen localizate la aproximativ 96 de kilometri deasupra Pământului. Aurorele roșii sunt produse de oxigenul de înaltă altitudine, la peste de 321 de kilometri înălțime. Nitrogenul produce aurorele albastre sau roșu-violet.

Marea Moartă

Marea Moartă, cunoscută și ca Marea Sărată, este un lac fără ieșire la mare, situat între Israel și Iordania. Este un lac hipersalin care îl face un loc unic pe Pământ și o minune a naturii. Se află la aproximativ 400 de metri sub nivelul mării. Litoralul său este cel mai jos și uscat teren de pe suprafața Pământului. Marea Moartă este de nouă ori mai sărată decât oceanele și, în consecință, aici viața este imposibilă. Când apa se evaporă, lasă în urmă o cantitate mare de sare.

Localizare

Marea Moartă este localizată în sud-vestul Asiei. Iordania se întinde la est, iar Israel și Cisiordania la vest. Litoralul estic aparține Iordaniei, jumătatea sudică a litoralului vestic, Israelului, iar jumătatea nordică din litoralul vestic, Cisiordaniei palestinienilor. Marea Moartă primește jumătate din apă din râul Iordan, care curge de la nord către lac.

Climă

Marea Moartă se întinde în deșert și de aceea primește precipitații puține. Ariditatea este cauzată de efectul umbrei de ploaie din dealurile Iudeii. Influența unei bariere ca un lanț muntos face vânturile predominante să-și piardă umiditatea înainte să ajungă aici, motiv pentru care regiunea are puține precipitații. Aceasta este umbra ploii.

Pe parcursul anului, vremea este însorită și există puțină poluare în aer. Media precipitațiilor este în jur de 65 mm/an. Datorită altitudinii joase, iernile sunt blânde, cu temperaturi de cca 17°C în ianuarie. Verile sunt fierbinți, cu temperaturi ce ajung la 34°C, uneori cu un maximum de 51°C.

Ecologie

Din cauza înaltului conținut de sare din Marea Moartă, peștii și alte animale acvatice, precum și plantele nu pot trăi aici. Cu toate acestea, ecosistemul este plin de viață. Sunt păsări migratoare care pot fi văzute pe cerul Mării Moarte. Animale ca liliacul, pisica sălbatică, ibexul, cămila, iepurele de câmp, șacalul și chiar leopardul sunt întâlnite în munții din preajmă. **Delta** râului Iordan formează o junglă de papirusi și palmieri. Este interesant de știut că, în secolul I d.H., istoricul Titus Flavius descria Ierihonul, la nord de Marea Moartă, ca fiind „cel mai fertil loc din Iudeea”. Culturi agricole valoroase precum cea de trestie-de-zahăr, hena și seva arboreului balsamic – care era folosită la fabricarea parfumurilor – se găseau odată aici. În vremurile moderne, cea mai importantă cultură din zonă este cea de curmale.

▲ Localizarea pe hartă a Mării Moarte

Geografie

Marea Moartă s-a format dintr-o ruptură în scoarța terestră, în depresiunea tectonică a Iordanului. Inițial, înainte ca nivelul apei să înceapă să scadă, lacul măsoara 80 de kilometri lungime. În prezent, are 50 de kilometri lungime și 15 kilometri lățime. Se află la 400 de metri sub nivelul mării și este considerată cea mai joasă acumulare de apă de pe Pământ.

Marea Moartă se află între dealurile Iudeii la vest și Podișul Cisiordaniei la est. Dealurile Iudeii se ridică mai puțin abrupt și sunt mai joase decât munții de la est. De-a lungul văii Iordanului, cursuri mai mici de apă curg spre Marea Moartă. Nu există nicio ieșire, deci singura cale prin care apa părăsește marea este prin evaporare.

▼ Marea Moartă este una dintre cele mai populare destinații turistice din Israel. Nivelul apei coboară în fiecare an cu un metru, ritmul fiind alarmant, aceasta putând dispărea curând.

▼ La sud-vest de lac se află o formațiune înaltă de sare, numită „Muntele Sodomei”, care se ridică la 226 de metri deasupra nivelului Mării Moarte.

În realitate

Autostrada 90 care trece de-a lungul țărmurilor din Israel și Cisiordania ale Mării Moarte este cel mai jos drum din lume, aflându-se la 392 de metri sub nivelul mării.

Ce este atât de special?

Salinitatea Mării Moarte o face unică. Apa excesiv de sărată are o mare densitate, ceea ce îi face pe oameni să plutească. Salinitatea nu permite existența niciunui fel de viață, cu excepția bacteriilor. Marea Moartă este un centru de cercetare în domeniul sănătății și, în același timp, un centru de tratament pentru multe afecțiuni. Noroiul din regiune este bun pentru piele. Un alt fapt uimitor este acela că Marea Moartă deversează constant un nisip bituminos. Egiptenii foloseau acest „asfalt natural” în procesul de mumificare.

Cascada Victoria

Cascada Victoria este una dintre cele mai puternice și mai splendide căderi de apă din lume. Se află în Africa Est-Centrală, la granița dintre Zambia și Zimbabwe. Cascada Victoria este de două ori mai largă și tot de atâtea ori mai adâncă decât cascada Niagara. Este, de asemenea, cunoscută ca „Mosioua-Tunya” care, în limba lozi, înseamnă „fumul care tună”.

Localizare

Cascada Victoria se află cam la jumătatea cursului fluviului Zambezi, al patrulea cel mai mare fluviu din Africa. Este situată la granița dintre Zambia și Zimbabwe, în districtul Livingstone din Zambia și districtul Hwange din Zimbabwe.

Formare

Această minune a naturii este rezultatul umplerii cu gresie moale a crăpăturilor din roca dură de bazalt a podișului. Înainte ca Zambeziul Superior să străbată acest platou, a găsit aceste crăpături și a început să macine rocile moi, creând o serie de **chei**. Eroziunea acestor fisuri umplute cu rocă moale s-a petrecut de-a lungul a milioane de ani. Acestea formează prăpastia în zigzag numită Cheile Batoka. De-a lungul mileniilor, zona a fost lovită constant de curenții puternicului fluviu Zambezi. Această acțiune a sculptat faliile și fisurile, rezultând nu una, ci opt **prăpastii** succesive.

▲ Localizarea pe hartă a cascadei Victoria

Descriere

Cascada acoperă întreaga lățime a fluviului Zambezi. Aproximativ 550 de milioane de litri de apă cad de la 108 metri înălțime într-un minut. Apa continuă apoi să curgă în aval, ca Zambezi Inferior. În perioada sezonului umed se întinde pe o lățime de 1,3 kilometri, iar debitul mediu este în jur de 935 m³/s. Ceața generată de apă în cădere este deosebit de densă în sezonul ploios.

▲ Podul peste fluviul Zambezi este situat chiar mai jos de căderea de apă. Este o legătură între două țări, iar la ambele capete sunt posturi de frontieră.

Ecologie

În zona din Zimbabwe se află pădurea tropicală a cascadei Victoria. Regiunea are o varietate unică de plante și animale și primește precipitații în fiecare zi. Vaporii de apă rezultați din căderea de apă se ridică în atmosferă și coboară, apoi, sub formă de ploaie. Vegetația naturală din jurul cascadei include specii ca salcâmul, palmierul de fildeș, smochinul și abanosul. Zonele inundabile sunt dominate de arborele de balsam sau arborele de terebentină, iar un soi de antilopă specific zonei și hipopotamul sunt des întâlniți în vecinătatea cascadei. Elefanții, girafele, zebrele, antilopa gnu (cea mai mare specie de antilope), leii și leoparzii sunt întâlniți în pădurile și pajiștile din jurul cascadei. Vulturul, șoimul și șorecarul pot fi văzuți pe stânci. Diferite specii de pești trăiesc în apele cascadei. Păsări de apă, precum stârcul de noapte cu spatele alb, sunt comune acestei regiuni.

Ce este atât de special?

Cascada Victoria este de aproximativ două ori mai înaltă decât cascada Niagara și este considerată drept cea mai mare cădere de apă din lume, datorită lățimii sale de 1 708 metri și a înălțimii de 108 metri, rezultând cea mai mare cădere de apă în cascadă din lume. O piscină naturală s-a format în stâncă chiar deasupra cascadei, la 108 metri, numită „Bazinul Diavolului”. Pădurea tropicală a fluviului Zambezi este singurul loc de pe Terra în care plouă 24 de ore pe zi, șapte zile din șapte. În 1989, UNESCO a inclus cascada Victoria în Patrimoniul Mondial. Aproximativ un milion de turiști vizitează cascada în fiecare an. În 1964, Zambia s-a eliberat de sub dominația britanică. A schimbat numele orașelor, străzilor și clădirilor, dar nu și pe cel al cascadei.

Fluviul Zambezi se aruncă de pe stânci, formând cascada Victoria, cu un zgomot asemănător tunetului. Căderea este însoțită de un nor de ceață care se ridică, umezind totul în jur.

Este uimitor!

La apus, cascada Victoria oferă o frumoasă și rară priveliște. Un curcubeu se formează din reflexia luminii lunii în apă, cunoscută și ca „arcuLunii”. Spectacolul durează de la apus până la răsărit și este una dintre cele mai distinctive și mai izbitoare priveliști de pe continentul african.

▲ Curcubeu în cascada Victoria

▼ David Livingstone a fost primul european care a descoperit cascada, în 1855. A numit-o după regina Victoria.

